

6. W przypadku małej ilości moczu można (po wymieszaniu) połączyć moczem obie płytki.
7. Płytkę umieścić w pojemniku i szczelnie zamknąć.
8. Na etykiecie napisać imię i nazwisko pacjenta, datę i godzinę pobrania.
9. Tak posiane podłoże należy transportować do laboratorium/puntu pobrań w temperaturze pokojowej. Nie przekraczać 48 h od posiania.

Przechowywanie podłoży:

- podłoże w szczelnie zakręconych pojemnikach przechowywać w temperaturze pokojowej,
- nie odkręcać, nie dotykać palcami powierzchni płytek ani wnętrza pojemnika,
- nie używać podłoży po terminie ważności,
- nie używać podłoży przerośniętych lub wyschniętych - przeznaczyć do utylizacji.

POBIERANIE NASIENIA DO BADANIA MIKROBIOLOGICZNEGO

Zalecenia ogólne:

- badanie należy wykonać przed zastosowaniem antybiotyków,
- jak najwcześniej od wystąpienia objawów klinicznych,
- po przeprowadzeniu właściwych zabiegów higienicznych.

Sposób pobrania i transport:

- zalecany jest conajmniej 1 dniowy okres wstrzemięźliwości seksualnej
- umyć ręce wodą z mydłem i wytrzeć jednorazowym ręcznikiem,
- całkowicie ściągnąć napletek i umyć wodą z mydłem okolice cewki moczowej, dokładnie spłukać i osuszyć jałowym gazikiem, przy ściągniętym napletku oddać całkowicie moczu opróżniając pęcherz (strumień moczu wypłukuje drobnoustroje kolonizujące początkowy odcinek cewki moczowej),
- bezpośrednio do jałowego pojemnika pobrać nasienie, nie dotykając wnętrza pojemnika,
- pojemnik natychmiast zamknąć, zabezpieczyć przed uszkodzeniem, opisać nazwiskiem i imieniem,
- dostarczyć do pracowni do 3 godzin od pobrania w temp. pokojowej,
- powyżej 3 godzin zabezpieczyć na podłoże transportowe z węglem aktywnym i dostarczyć do laboratorium w temp. pokojowej do 24 godzin od pobrania materiału.

UWAGA: Nasienia nie należy pozyskiwać z prezerwatyw.

POBIERANIE PLWOCINY NA POSIEW

UWAGA: Wieczorem, w dniu poprzedzającym oddanie materiału (plwociny) do badania należy usunąć z jamy ustnej ewentualne dostawki czy protezy zębowe. O występujących zmianach na śluzówce jamy ustnej należy poinformować pielęgniarkę. Materiał do badania należy odkrztusić w dniu badania, rano, na czczo.

Instrukcja:

1. Przygotować jałowy pojemnik i opisać go imieniem i nazwiskiem.
2. Umyć dokładnie zęby, a następnie kilkakrotnie przeplukać jamę ustną przygotowaną wodą.
3. Trzymając pojemnik za podstawę (bez dotykania obrzeża i wnętrza) odkrztusić porcję plwociny.
4. Jeżeli odkrztuszenie jest obfite, najlepiej odkrztusić do pojemnika drugą porcję (ślina nie ma wartości diagnostycznej).
5. Pojemnik należy dokładnie zamknąć i niezwłocznie przekazać pielęgniarce (Punkt Pobrań). Jeżeli jest to niemożliwe, plwocinę należy po pobraniu oziębic do temp. +4°C i transportować w schłodzonym pojemniku.
6. W przypadku trudności z odkrztuszeniem i uzyskaniem odpowiedniej ilości plwociny, 1-2 dni przed pobraniem materiału należy stosować u pacjenta środki wykrztusne, a w dniu pobrania można zastosować dodatkowo nawilżanie, nebulizację mieszaniną (około 25 ml) zawierającą glikol propylenowy lub 3-10 % roztwór soli fizjologicznej, fizykoterapię klatki piersiowej (oklepywanie) - po konsultacji z lekarzem.

PRZYGOTOWANIE DO POBIERANIA MATERIAŁU W KIERUNKU GRUŻLICY

Wymagania:

Do diagnozowania gruźlicy najlepiej pobierać materiał przed włączeniem leczenia przeciwprątkowego i antybiotyków nieswoistych. Materiał należy traktować jako wysoce zakaźny.

Plwocina

Przygotowanie pacjenta przed pobraniem materiału:

- Protezy, dostawki uzębienia należy wyjąć poprzedniego dnia wieczorem przed rozpoczęciem higieny jamy ustnej.
- Jałowy pojemnik na materiał należy otworzyć w momencie pobierania materiału - preferowane próbki typu Falcon.
- W przypadku trudności z odkrztuszeniem plwociny należy zastosować metody wspomagające (oklepywanie pleców, nawadnianie pacjenta, podanie leków mukolitycznych, inhalacje hipertonicznym roztworem NaCl lub środkiem mukolitycznym).

Pobranie plwociny:

- Naczynie należy oznaczyć danymi identyfikującymi pacjenta.
- Plwocina powinna być odkrztuszona rano, na czczo, po uprzednim wypłukaniu jamy ustnej przygotowaną wodą (należy pamiętać o wyjęciu protezy).
- Należy wykrztuszać bezpośrednio do jałowego naczynia (próbówka zakręcana typu Falcon).
- Plwocinę pobrać w ilości od 3 do 10 ml.
- Materiał dostarczyć niezwłocznie do laboratorium. Materiały kliniczne, które nie mogą być natychmiast dostarczone do laboratorium muszą być przechowywane w lodówce w 4 °C.
- Należy dostarczyć 3 próbki plwociny pobranej w ciągu 3 kolejnych dni.

UWAGA: Należy pamiętać, że odkrztuszanie plwociny grozi rozprzestrzenieniem się zakażenia i najlepiej jeśli jest wykonane w przeznaczonym do tego celu pomieszczeniu - z dobrą wentylacją i lampą UV. Należy również pamiętać o zachowaniu szczególnych zasad higieny.

Mocz

- Pobrać całą porcję moczu po nocy, po dokładnej porannej toalecie i osuszeniu ujścia cewki moczowej do jałowego, szczelnie zamykanego pojemnika (50-200 ml). W przypadku skąpomoczu każda uzyskana ilość.
- Należy pobrać 3 - 6 prób (do osobnych, jałowych pojemników) w ciągu kolejnych dni.
- Niezwłocznie dostarczyć do laboratorium.

Nasienie, krew miesięczkowa

- Pobrany materiał umieścić w jałowej próbówce typu Falcon.
- Naczynie należy opisać danymi pacjenta, wypełnić skierowanie.
- Materiał dostarczyć niezwłocznie do laboratorium.

Diagnostyka+

INSTRUKCJE DLA PACJENTA

Przygotowanie do badań mikrobiologicznych

- ✦ Przygotowanie do pobrania materiałów w kierunku badań mikrobiologicznych
- ✦ Pobieranie moczu do badań mikrobiologicznych
- ✦ Pobieranie nasienia do badania mikrobiologicznego
- ✦ Pobieranie plwociny na posiew
- ✦ Przygotowanie do pobierania materiału w kierunku gruźlicy

PRZYGOTOWANIE DO POBRANIA MATERIAŁÓW W KIERUNKU BADAŃ MIKROBIOLOGICZNYCH

WYMAZY Z:

GARDŁA/MIGDAŁKÓW/JAMY USTNEJ/JĘZYKA/NOSA

Zalecenia ogólne:

- wymazy należy pobierać na początku zakażenia (w momencie objawów klinicznych),
- bez stosowania antybiotyków,
- co najmniej 5 dni po zakończonej antybiotykoterapii,
- rano, na czczo, po przeplukaniu jamy ustnej przygotowaną wodą, dla uniknięcia spłukiwania bakterii bytujących na powierzchni migdałków i/lub błonie śluzowej gardła,
- przed umyciem zębów (pasty do zębów zawierają substancje antybakteryjne, co może zafałszować wynik badania),
- po wyjęciu protez zębowych.

W przypadku, gdy powyższe warunki nie mogą zostać spełnione, wymaz można pobrać co najmniej 3-4 godziny po ostatnim posiłku lub myciu zębów, jednakże wartość diagnostyczna tak pobranego materiału jest znacznie mniejsza.

Wymaz z języka:

Materiał pobierany jest z miejsc zmienionych chorobowo. Przed pobraniem nie stosować środków przeciwbakteryjnych i/lub przeciwgrzybiczych w postaci płukanek i maści, nie płukać jamy ustnej.

Wymaz z nosa:

Materiał pobierany jest bez względu na porę dnia. Co najmniej 2 godziny przed pobraniem wymazu nie stosować środków przeciwbakteryjnych lub innych leków w postaci kropli i maści do nosa.

diagnostyka.pl

**WYMAZY ZE SPOJÓWEK/WYDZIELINA OCZNA/
WYDZIELINA ROPNA Z UCHA/WYMAZY Z UCHA
ZEWNĘTRZNEGO**

- materiał pobierać na początku zakażenia, a w stanach przewlekłych w okresie zaostrzenia objawów,
- 4 godziny przed pobraniem nie stosować maści przeciwdrobnoustrojowych, kropli dezynfekujących i chemioterapeutyków,
- nie przepłukiwać, nie przemywać płynami odkazającymi, nie nakładać makijażu.

NARZĄDY PŁCIOWE

Zewnętrzne narządy płciowe męskie i żeńskie w warunkach fizjologicznych są zasiedlone przez liczne i zmienne drobnoustroje nie wywołujące objawów zakażenia (cewka moczowa, pochwa, napletek). Drobnoustroje pochodzą ze mikroflory skóry, z przewodu pokarmowego, głównie z okolic odbytu oraz od partnerów seksualnych.

**NARZĄDY PŁCIOWE MĘSKIE
WYMAZ Z CEWKI MOCZOWEJ/NAPLETKA/WYDZIELINA
GRUCZOŁU KROKOWEGO**

Zalecenia ogólne:

- materiał pobierać na początku zakażenia (w momencie manifestacji objawów klinicznych), a w stanach przewlekłych w okresie zaostrzenia objawów,
- unikać pobierania w trakcie antybiotykoterapii ogólnoustrojowej,
- pobierać co najmniej 5 dni po zakończeniu antybiotykoterapii.

Cewka moczowa/zmiany na napletku:

- najlepiej zgłaszać się do pobrania wymazu w godzinach porannych,
- zachować 3 dniową wstrzemięźliwość seksualną,
- przed wymazem z napletka nie stosować środków przeciwbakteryjnych i/lub przeciwgrzybiczych, nie płukać, nie przemywać płynami odkazającymi, nie stosować maści,
- nie oddawać moczu przynajmniej 2-3 godziny przed pobraniem wymazu.

Wydzielina gruczołu krokowego:

- umyć ręce wodą z mydłem i wytrzeć jednorazowym ręcznikiem,
- całkowicie ściągnąć napletek i umyć okolice cewki moczowej, dokładnie spłukać i osuszyć jałowym gazikiem,
- przy ściągniętym napletku oddać mocz całkowicie opróżniając pęcherz (strumień moczu wypłykuje drobnoustroje kolonizujące dolny odcinek cewki moczowej),
- materiał pobiera lekarz poprzez masaż gruczołu krokowego przez odbyt.

**NARZĄDY PŁCIOWE ŻEŃSKIE
WYMAZY Z PRZEDSIONKA POCHWY/POCHWY/KANAŁU SZYJKI
MACICY/CEWKI MOCZOWEJ/SROMU**

- najlepiej zgłaszać się do pobrania wymazu w godzinach porannych,
- w dniu badania umyć okolice narządów płciowych, bez użycia mydła i żeli do higieny intymnej,
- nie wykonywać zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych okolicy narządów płciowych z użyciem środków odkazających, dopochwowych preparatów leczniczych, maści i kremów zewnętrznych, irygacji pochwy,
- zachować 2 dniową wstrzemięźliwość seksualną,
- nie oddawać moczu przynajmniej 2-3 godziny przed pobraniem wymazu,
- w zakażeniach objawiających się jednoczesnym zapaleniem szyjki macicy i cewki moczowej materiałem do badań powinna być wydzielina z tych obu miejsc.

**WYMAZY ZE ZMIAN SKÓRNYCH/OWRZODZENIA/
CZYRAKI/TRĄDZIK**

- najlepiej zgłaszać się do badania w przypadku świeżych zmian skórnych,
- 4 godziny przed pobraniem nie stosować maści przeciwdrobnoustrojowych, kropli dezynfekujących lub chemioterapeutyków,
- nie przepłukiwać, nie przemywać płynami odkazającymi, nie nakładać makijażu,
- nie wykonywać badania w trakcie antybiotykoterapii ogólnoustrojowej.

WŁOSY/PAZNOKCIE/ SKÓRA - MATERIAŁ MIKOLOGICZNY

Zalecenia ogólne:

- do pobrania materiału zgłaszać się na początku zakażenia (w momencie manifestacji objawów klinicznych), a w stanach przewlekłych w okresie zaostrzenia objawów,
- materiał pobierać przed rozpoczęciem leczenia, ze zmian które pojawiły się jako pierwsze,
- w przypadku stosowania doustnych leków przeciwgrzybiczych, materiał pobierać dopiero po upływie 4 tygodni od momentu zakończenia leczenia,
- w przypadku stosowania miejscowych leków przeciwgrzybiczych, materiał pobierać dopiero po upływie 3 tygodni od momentu zakończenia leczenia,
- przed pobraniem materiału nie stosować maści, kremów oraz środków odkazających,
- nie stosować lakieru do paznokci,
- nie stosować zmywacza do paznokci z acetonem przez 3-4 dni przed pobraniem,
- nie stosować szamponów ze środkami odkazającymi i przeciwgrzybiczymi,

- przed pobraniem obciąć zbyt długie paznokcia dla ułatwienia pobranie właściwego materiału,
- nie obcinać paznokci zbyt krótko i głęboko,
- w przypadku badania po terapii lekami przeciwgrzybiczymi, należy bezwzględnie upewnić się, czy na skierowaniu odnotowano rodzaj leku i czas kuracji,
- przed pobraniem materiału, odpowiednio, stopy, dłonie, powierzchnie między palcami lub skórę w okolicy zmienionego chorobowo miejsca - umyć wodą z mydłem i wysuszyć,
- materiał pobiera wyłącznie przeszkolona osoba.

Uwaga: Nieprawidłowe pobranie materiału, pobranie wyłącznie z mikidów lub ze zmian, które były traktowane lekami przeciwgrzybicznymi lub środkami dezynfekcyjnymi jest główną przyczyną fałszywie ujemnych wyników badań mikologicznych.

**POBIERANIE MOCZU
DO BADAŃ MIKROBIOLOGICZNYCH**

MĘŻCZYŹNI I KOBIETY

Mocz do badania mikrobiologicznego powinien być oddany rano, a jeżeli jest to niemożliwe, po 4 godzinach od ostatniego oddania. Tylko w uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest pobieranie moczu niezależnie od pory dnia. Informację taką należy przekazać pracownikowi Punktu Pobrań. Materiał należy pobierać przed włączeniem antybiotykoterapii. W przypadku przebiegającej terapii lekami o działaniu przeciwdrobnoustrojowym należy poinformować o rodzaju leku i okresie przyjmowania.

Mocz należy pobrać przestrzegając poniższych zasad:

1. Zaopatrzyć się w jednorazowy, jałowy pojemnik (dostępny w aptekach).
2. Umyć ręce bieżącą wodą z mydłem i osuszyć jednorazowym ręcznikiem.
3. Dokładnie umyć okolice krocza i cewki moczowej bieżącą wodą z mydłem, osuszyć jednorazowym ręcznikiem:
- **U mężczyzn:** Po odciągnięciu napletka, dokładnie umyć okolice cewki moczowej, spłukać i osuszyć jednorazowym ręcznikiem.
- **U kobiet:** Dokładnie umyć okolice krocza, jedną ręką rozchylić wargi sromowe odsłaniając ujście cewki moczowej, umyć okolice cewki, spłukać i osuszyć jednorazowym ręcznikiem.

Uwaga: Zachować kierunek mycia i osuszania: od ujścia cewki w kierunku odbytu.

4. Jałowy pojemnik otworzyć przed samym pobraniem.
5. Pobrać mocz z tzw. środkowego strumienia. Pierwszą partię moczu oddać do toalety, drugą część moczu, nie przerywając strumienia oddać bezpośrednio do pojemnika, maksymalnie do 1/3 jego wysokości.
6. Należy uważać, aby nie dotknąć brzegiem pojemnika okolic narządów płciowych lub palcami wewnętrznej powierzchni jałowe-

go pojemnika (przypadkowe zanieczyszczenie bakteriami).

7. Pojemnik natychmiast zamknąć, zabezpieczyć przed uszkodzeniem, opisać imieniem i nazwiskiem.
8. Natychmiast po pobraniu pojemnik z moczem należy dostarczyć do punktu pobrań materiału lub bezpośrednio do laboratorium.
9. Mocz do chwili transportu przechowywać w temperaturze lodówki (4-8 °C) maksymalnie do 24 godzin.
10. W przypadku braku możliwości dostarczenia moczu w temperaturze 4-8°C, mocz pobrać na podłoże transportowo-wzrostowe zgodnie z opisem i przechowywać w temperaturze pokojowej.

Uwaga: mocz na badanie ogólne i posiew należy dostarczyć w dwóch oddzielnych pojemnikach.

Instrukcja pobierania moczu do badań mikrobiologicznych dzieci i noworodki:	
1.	Mocz do badania pobrać do jałowego pojemnika według podanych zasad (patrz Instrukcja mężczyźni i kobiety) i tylko w wyjątkowych sytuacjach mocz pobrać do jałowego woreczka przyklejanego do skóry krocza*.
2.	Woreczek założyć rano po wykonaniu zabiegów higienicznych tuż przed oddaniem moczu przez dziecko wg podanych zasad.
3.	Woreczek odkleić zaraz po oddaniu moczu i zabezpieczyć przed wylaniem, umieścić w jałowym pojemniku - NIE PRZELEWAĆ MOCZU .
4.	Natychmiast po pobraniu, mocz dostarczyć do punktu pobrań materiału lub bezpośrednio do laboratorium.
5.	Mocz do chwili transportu przechowywać w temperaturze lodówki (4-8 °C).
* Metoda nierekomendowana. Taki sposób pobrania sprzyja zanieczyszczeniu moczu florą jelitową, tylko wynik ujemny może być brany pod uwagę, w przypadku wyniku dodatniego, badanie należy powtórzyć. Niedopuszczalne jest przelewanie moczu z nocnika.	
Zasady pobierania moczu na posiew na podłoże transportowo-wzrostowe	
1.	Przygotować pacjenta według instrukcji pobierania moczu do badań mikrobiologicznych - patrz Instrukcja mężczyźni i kobiety.
2.	Mocz do badania pobrać do jałowego pojemnika (środkowy strumień).
Posiew moczu.	
3.	Zawsze należy dokonać oceny podłoża transportowego - sprawdzić czy nie jest wyschnięte, przerośnięte (zanieczyszczone) i czy nie minęła jego data ważności.
4.	Odkręcić nakrętkę z płytką i ostrożnie wyjąć z pojemnika nie dotykając płytki, ani wnętrza pojemnika.
5.	Płytkę zanurzyć w moczu na 4-5 sekund tak, aby obie powierzchnie agaru (płytki) zostały całkowicie pokryte.